

Na osnovu člana 1. Odluke o usvajanju Pravila o zaštiti žrtava i svjedoka žrtava trgovine ljudima državljana Bosne i Hercegovine, Vijeće ministara na sjednici održanoj _____2007.godine, je usvojilo

**PRAVILA O ZAŠTITI
ŽRTAVA I SVJEDOKA ŽRTAVA TRGOVINE LJUDIMA DRŽAVLJANA
BOSNE I HERCEGOVINE**

DIO PRVI - OPĆE ODREDBE

**Član.1
(Predmet Pravila)**

Pravilima o zaštiti žrtava trgovine ljudima i svjedoka žrtava trgovine ljudima državljana Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Pravila) utvrđuju se principi i zajednički standardi rada koji se odnose na postupak identifikacije, organizaciju zaštite i pomoći, primarnu i sekundarnu prevenciju i ostale aktivnosti u vezi sa zaštitom i pružanjem pomoći žrtvama trgovine ljudima i svjedocima žrtvama trgovine ljudima državljanima Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: žrtve i svjedoci žrtve), a koja su obavezne da provode nadležne institucije u Bosni i Hercegovini i ovlaštene organizacije.

**Član 2.
(Definicije)**

U svrhu primjene ovih Pravila koriste se sljedeće definicije:

- (1) **Trgovina ljudima** označava vrbovanje, transport, prebacivanje, davanje utočišta ili prihvata osoba upotrebom sile ili drugih sredstava prinude, otmice, prevare, obmane, zloupotrebe ovlasti ili položaja ili zloupotrebe tuđe nemoći ili davanjem ili primanjem isplata ili povlastica kako bi se pribavila saglasnost osobe koja kontroliše drugu osobu u svrhu eksploatacije. Pojam eksploatacije posebno obuhvata iskorištavanje drugih putem prostitucije ili drugog oblika seksualne eksploatacije, prinudnog rada ili pružanja usluga, ropstva ili postupaka sličnim ropstvu, služenja pod prinudom ili uklanjanja organa. Izraz trgovina ljudima isto tako obuhvata sljedeće pojmove krivičnih djela koja su predviđena Krivičnim zakonom Bosne i Hercegovine: zasnivanje ropskog odnosa i prijevoz osoba u ropskom odnosu, krijumčarenje osoba, međunarodno vrbovanje radi prostitucije i nezakonito uskraćivanje identifikacijskih dokumenata. Također obuhvata krivična djela trgovine ljudima koja su predviđena krivičnim zakonima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine radi vršenja prostitucije, iskorištavanje djece u svrhu pornografije, proizvodnja i prikazivanje dječije pornografije, navođenje na prostituciju i upoznavanje djeteta sa pornografijom.
- (2) Svjedok žrtva je onaj svjedok čija je lična sigurnost ili sigurnost njegove porodice dovedena u opasnost zbog prijetnji, zastrašivanja ili sličnih radnji koje su vezane za njegovo učešće u postupku i svjedočenje.
(Svjedok može biti istovremeno i žrtva trgovine i svjedok žrtva trgovine ljudima).
- (3) Žrtva je svako fizičko lice koje je postalo predmet trgovine ljudima u smislu definicije iz tačke 1. ovog člana.

(4) **Dijete u smislu ovih Pravila** je osoba koja nije navršila 18 godina života.

(5) **Državni, entitetski, kantonalni i općinski organi i institucije** označavaju institucije u Bosni i Hercegovini koje imaju zakonom propisane nadležnosti da koordiniraju ili provode aktivnosti na prevenciji i suzbijanju trgovine ljudima, odnosno nadležne su za pružanje pomoći i zaštite. Ti organi i institucije su: Državni koordinator za borbu protiv trgovine ljudima i ilegalne imigracije u BiH, Ministarstvo sigurnosti BiH (Državna agencija za istrage i zaštitu BiH, Interpol BiH, Državna granična služba BiH), Tužilaštvo i Sud Bosne i Hercegovine, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH (Agencija za ravnopravnost spolova BiH), Ministarstvo civilnih poslova BiH, Ministarstvo pravde BiH, Ministarstvo vanjskih poslova BiH, te entitetske, kantonalne i općinske institucije i organizacije, kao i nadležna odjeljenja Brčko Distrikta BiH za unutrašnje poslove, socijalnu, porodičnu i zdravstvenu zaštitu, nauku i obrazovanje, raseljena lica i izbjeglice, Gender centri, sudovi i tužilaštva (u daljem tekstu: *nadležne institucije u BiH*).

(4) **Ovlaštene organizacije** označavaju registrovana udruženja ili fondacije (nevladine organizacije) sa kapacitetom za zaštitu i pružanje pomoći žrtvama i svjedocima žrtvama koje su sklopile protokol sa nadležnim institucijama u BiH.

(5) **Diskriminacija** je svako pravljenje razlike ili nejednako postupanje, odnosno propuštanje (isključivanje, ograničavanje ili davanje prvenstva) u odnosu na osobe ili grupe, kao i na članove njihove porodice, ili osobe u vezi sa njima, na otvoren ili prikriven način, a koja se zasniva na rasi, boji kože, nacionalnom ili etničkom porijeklu i pripadnosti, jeziku, vjerskom ili političkom ubjedenju, spolu, seksualnoj orijentaciji, imovnom stanju, rođenju, zdravstvenom stanju, bračnom stanju i drugim ličnim svojstvima.

Član 3. **(Osnovni principi djelovanja)**

(1) **Nediskriminacija i poštivanje ljudskih prava** je osnovni standard zaštite koji osiguravaju sve nadležne institucije u Bosni i Hercegovini i ovlaštene organizacije na jednak način za sve žrtve i svjedoke žrtve.

(2) **Zaštita privatnosti** je profesionalni standard kojim se osigurava povjerenje i privatnost klijenta, osigurava povjerljivost postupka i prema potrebi privremena ili trajna zaštita identiteta žrtve ili svjedoka žrtve.

(3) **Zaštita najboljeg interesa djeteta** je obavezujući standard za nadležne institucije u Bosni i Hercegovini i ovlaštene organizacije koji ima za cilj da u slučaju povrede prava djeteta osigura automatsko stavljanje pod zaštitu djeteta, pružanje odgovarajuće pomoći, reintegraciju i rehabilitaciju, odnosno, konačan oporavak i trajno zbrinjavanje djeteta žrtve ili svjedoka žrtve.

(4) **Multidisciplinarni pristup**; nadležne institucije u Bosni i Hercegovini i ovlaštene organizacije obavezne su da u skladu sa ovim Pravilima u toku provođenja postupaka međusobno sarađuju u svim fazama postupka, razmjenjujući raspoložive informacije kako bi kroz upoređivanja i sintezu saznanja sagledali činjenice o predmetu i njihovu međuzavisnost, te zajednički pronašli najbolje rješenje za predmetni slučaj trgovine ljudima.

(5) **Tajnost podataka** osigurava se označavanjem određenih podataka tajnim ili povjerljivim što obavezuje sve ostale nadležne institucije u Bosni i Hercegovini da, bez obzira na način dobijanja takvih podataka, iste čuvaju kao tajne i povjerljive.

DIO DRUGI - POKRETANJE POSTUPKA I IDENTIFIKACIJA

Član 4. (Prijavljivanje)

(1) U slučaju kada bilo koja institucija u BiH ili ovlaštena organizacija, fizičko ili pravno lice imaju sumnju ili saznanje da je neka osoba predmet trgovine ljudima, obavezne su o tome bez odlaganja obavijestiti Agenciju za istrage i zaštitu Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: SIPA) i Tužilaštvo Bosne i Hercegovine. Obavijest o sumnji i saznanju može se dostaviti nadležnim entitetskim tužilaštvima i policiji i u Brčko Distriktu BiH .

(2) Punoljetna osoba ili dijete mogu zatražiti pomoć ili se same identifikovati kao žrtva ili svjedok žrtva u bilo kojoj nadležnoj instituciji ili ovlaštenoj organizaciji u Bosni i Hercegovini. U ime djeteta žrtve ili svjedoka žrtve prijavu može podnijeti roditelj ili staratelj ili drugo odgovorno lice kojem je dijete povjereno na brigu.

Član 5. (Pravila razmjene)

(1) Nadležne institucije u BiH i ovlaštene organizacije u skladu sa ovim Pravilima obavezne su da razmjenjuju sve raspoložive informacije o žrtvama i svjedocima žrtvama radi pružanja pomoći i zaštite, prikupljanja statističkih podataka, izrade odgovarajućih izvještaja i informacija i drugih potreba koje su od značaja za rješavanje slučajeva trgovine ljudima u Bosni i Hercegovini.

(2) Istovremeno su sve nadležne institucije u BiH i ovlaštene organizacije obavezne dostavljati **povratne informacije** vezane za rješavani predmet trgovine ljudima.

(3) Sve institucije u BiH, organizacije, pravne i fizičke osobe koje na bilo koji način dođu u dodir sa djetetom koje je izloženo nekom od oblika eksploatacije i nasilja dužni su, bez odlaganja, organu starateljstva dostaviti obavijest o povredi prava djeteta.

(4) Obaveza dostavljanja obavijesti o povredi prava djeteta službi ili centru za socijalni rad odnosi se na Tužilaštvo BiH, tužilaštva entiteta i Brčko Distrikta BiH, policijske službe u BiH i stručne radnike u obrazovno-vaspitnim institucijama (upravu, nastavnike i pedagošku službu obrazovnih ustanova), zdravstvenim ustanovama, inspekcijskim i sanitarnim službama, zavodima za zapošljavanje, matičnim uredima, savjetovalištim, zavodima za zaštitu djece i omladine, domovima za nezbrinutu djecu i omladinu kao i djecu bez roditeljskog staranja i bilo kojim drugim javnim ili privatnim institucijama u kojim se djeca zbrinjavaju.

(5) Ukoliko je u pitanju punoljetna žrtva i svjedok žrtva, nadležno tužilaštvo ili policijska služba informišu službu ili centar za socijalni rad, samo uz pristanak žrtve i svjedoka žrtve.

(6) Ukoliko Ministarstvo vanjskih poslova putem Diplomatsko-konzularnih predstavništava (u daljem tekstu: DKP) u okviru svojih redovnih aktivnosti dođe do saznanja da se na njegovom jurisdikcijskom području nalazi dijete ili punoljetna žrtva i svjedok žrtva trgovine

ljudima, a državljanin je Bosne i Hercegovine, ili utvrde da okolnosti koje su u vezi sa djetetom ili punoljetnom osobom upućuju na to da se ove osobe eksploatišu, dostaviće informaciju nadležnom tužilaštvu ili policijskoj službi putem nadležnog sektora Ministarstva vanjskih poslova. DKP će intezivno saradivati sa nadležnim službama zemlje domaćina u cilju prikupljanja podataka o okolnostima svakog pojedinog slučaja.

(7) Ukoliko je u pitanju punoljetna žrtva i svjedok žrtva, nadležne institucije i ovlaštene organizacije informišu tužilaštvo ili policijsku službu bez obzira na pristanak žrtve i svjedoka žrtve.

Član 6. (Objedinjavanje podataka)

(1) Centralna baza podataka o osobama žrtvama trgovine i počiniocima krivičnih dijela trgovine ljudima biće uspostavljena na jedinstvenoj osnovi izradom jedinstvenog obrasca koji će se obavezno popunjavati prilikom identificiranja žrtve trgovine ljudima. Ovaj obrazac pratiće sistem koji se razvija u okviru Državne agencije za istrage i zaštitu Bosne i Hercegovine u okviru nadležnog Odjeljenja koje prati problematiku trgovine ljudima na području Bosne i Hercegovine.

(2) SIPA izrađuje statističke i druge izvještaje koje će koristiti Državni koordinator za borbu protiv trgovine ljudima i ilegalnih imigracija u BiH. Sve ostale policijske agencije periodično će dostavljati podatke o krivičnim djelima iz oblasti trgovine ljudima. Podatke će periodično dostavljati i ostale nadležne institucije u BiH i ovlaštene organizacije.

Član 7. (Identifikacija i intervju)

(1) Postupak identifikacije provodi se multidisciplinarno upoređivanjem podataka i sintezom saznanja nadležnih institucija u BiH i ovlaštenih organizacija o predmetnom slučaju kada se, zavisno od osnovanosti činjenica, pokreće postupak zaštite.

(2) Žrtva ili svjedok žrtva identifikuju se na osnovu prijave ili prikupljenih informacija od strane nadležnih institucija u BiH i ovlaštenih organizacija ili činjenica prikupljenih u dobrovoljnom intervju sa osobom za koju se osnovano sumnja da je žrtva ili svjedok žrtva.

(3) U postupku identifikacije, tokom vođenja intervjua, provjerava se saglasnost i dobrovoljnost davanja izjave i prihvatanja zaštite od strane punoljetne osobe. Identifikacijom djeteta obavezno se pokreće njegova zaštita u saradnji sa službom ili centrom za socijalnu zaštitu, roditeljem ili starateljem.

(4) Nadležne institucije u BiH i ovlaštene organizacije tražiće od strane zdravstvene institucije nadležne za primarnu zdravstvenu zaštitu i Centra za mentalno zdravlje fizičku i psihičku procjenu stanja žrtve i svjedoka žrtve prije obavljanja saslušanja ili intervjua.

(5) Činjenice o okolnostima slučaja, mjestu i vremenu izvršenja, uvjetima otkrivanja, oblicim eksploatacije i dr. informacije koje su vezane za izvršenje krivičnih djela trgovine ljudima relevantne su za pokretanje krivičnog postupka samo ako su prikupljene u okviru istrage (saslušanja) koje se provode u skladu sa zakonima o krivičnom postupku kada o zaštiti žrtve i svjedoka žrtve odlučuje tužilaštvo u saradnji sa policijskom službom.

(6) Činjenice i podaci prikupljeni u **dobrovoljnom intervju** sa osobom za koju se osnovano sumnja da je žrtva ili svjedok žrtva imaju karakter informacije ili prijave na osnovu kojih se može pokrenuti krivični postupak i zatražiti zaštita žrtve i svjedoka žrtve popunjavanjem obrasca iz člana 6. tačka 1. ove odluke.

(7) Tužilaštva i policijske službe ne smiju saslušavati dijete bez prisustva roditelja ili staratelja ili službe ili centra za socijalni rad koji imaju ulogu staratelja i službeno ovlaštenje. Staratelj, roditelj ili služba ili centar za socijalni rad imaju pravo prilikom uzimanja izjave ili saslušanja zatražiti pravnu pomoć.

DIO TREĆI – ZAŠTITA

POGLAVLJE I - MJERE ZAŠTITE

Član 8. (Oblici zaštite)

Osnovni oblici zaštite žrtvi i svjedoka žrtvi odnose se na: fizičku zaštitu, zaštitu privatnosti i identiteta, pravnu pomoć, socijalnu (obrazovanje i resocijalizaciju) i zdravstvenu zaštitu, posebnu zaštitu djece i zaštitu ugroženih kategorija, kao i obezbjeđenje ostalih potreba radi pružanja odgovarajuće individualne zaštite i pomoći žrtvi i svjedoku žrtvi.

Član 9. (Individualna zaštita)

Individualna zaštita zasnovana je na sagledavanju potreba i njihove međuzavisnosti, odnosno procjeni potreba svakog pojedinog slučaja, kada se uzimaju u obzir zdravstveno stanje, starost, spol, pripadnost nacionalnoj manjini, socijalni status i ostale individualne potrebe na osnovu provjere zdravstvenog stanja žrtve i svjedoka žrtve.

Član 10. (Fizička zaštita)

(1) Sve informacije o postojanju fizičke ugroženosti, koje iznese žrtva i svjedok žrtva, kao i informacije koje navedu osobe zadužene za obezbjeđenje fizičke zaštite žrtava i svjedoka žrtava provjeravaju se u cilju preduzimanja pojačanih mjera zaštite.

Mjere pojačane fizičke zaštite procjenjuje i odobrava nadležni tužilac u saradnji sa osobljem koje zbrinjava žrtvu i svjedoka žrtvu.

(2) Ako je žrtva ili svjedok žrtva bila smještena u sklonište ili na neko drugo mjesto, uz prethodnu procjenu fizičke sigurnosti žrtve i svjedoka žrtve, nadležna institucija u BiH obustavlja zaštitu i predlaže povratak u prebivalište.

(3) Kada žrtva ili svjedok žrtva ne želi povratak u mjesto prebivališta nadležna institucija u BiH i ovlaštena organizacija, uzimajući u obzir činjenicu da se žrtva i svjedok žrtva vraća u sredinu u kojoj je bila izložena riziku od eksploatacije, u skladu sa mogućnostima tražiće drugo rješenje za zbrinjavanje žrtve i svjedoka žrtve.

(4) Procjenu sigurnosti povratka žrtve i svjedoka žrtve u ranije prebivalište zajednički obavljaju tužilaštvo, policija i služba ili centar za socijalni rad.

(5) Služba za socijalnu zaštitu u saradnji sa lokalnom policijom nastavlja da provodi mjere pojačanog nadzora u pogledu stanja fizičke sigurnosti žrtve i svjedoka žrtve utvrđujući razuman rok pojačanog nadzora i sistem dostavljanja informacija u cilju obezbjeđenja prevencije od sekundarne viktimizacije.

(6) Na žrtve trgovine ljudima koje su uključene u program za zaštitu svjedoka kao zaštićeni ili ugroženi svjedoci neće se primjenjivati odredbe ovih Pravila o fizičkoj zaštiti dok se nalaze pod takvom zaštitom. Ako je zaštita vremenski ograničena, prestankom iste, nastaviće se primjena ovih Pravila.

(7) U situacijama **nepokretanja** odgovarajućeg krivičnog postupka, a kada postoji dovoljno činjenica na osnovu kojih se osnovano može smatrati da je osoba žrtva ili svjedok žrtva, postupak zaštite odobrava i pokreće služba ili centar za socijalnu zaštitu koji nezavisno od statusa krivičnog postupka mogu zatražiti pomoć i zaštitu od strane nadležne policijske službe.

Član 11. (Pravna pomoć)

Žrtvama i svjedocima žrtvama pružice se informacije i obavještenja o relevantnim sudskim i upravnim postupcima s ciljem obezbjeđenja pravne pomoći koja će omogućiti da njihova stajališta i interesi budu izneseni i razmotreni u odgovarajućim fazama postupka protiv počinitelaca krivičnog djela.

Pravna pomoć uključuje i pružanje stručne pomoći koja se odnosi na ostvarivanja socijalne zaštite, obeštećenja i drugih prava.

Član 12. (Socijalna zaštita)

(1) Žrtvama i svjedocima žrtvama obezbjediće se od strane nadležnih institucija za socijalnu zaštitu zaštitno zbrinjavanje i stanovanje, novčana pomoć, savjetodavno-terapijski rad i stručnu pomoć u smislu uključivanja u program resocijalizacije u skladu sa važećim zakonima koji regulišu socijalnu zaštitu u BiH.

(2) Žrtvi i svjedoku žrtvi obezbjeđuje se **zaštitno zbrinjavanje i stanovanje**, koje se može ostvariti u okviru: skloništa, odnosno u objektu koji se koristi za smještaj žrtava trgovine i nasilja (sigurna kuća), druge porodice ili hraniteljske porodice i ustanove socijalne i dječije zaštite u skladu sa važećim zakonima koji regulišu socijalnu zaštitu u BiH.

(3) Ako se žrtva i svjedok žrtva nalaze u stanju **socijalne potrebe** biće im obezbjeđena odgovarajuća novčana davanja i to u vidu jednokratne novčane pomoći u skladu sa važećim zakonima o socijalnoj zaštiti entiteta i Brčko Distrikta BiH, kao i druga pomoć u skladu sa mogućnostima nadležnih institucija u BiH i ovlaštenih organizacija.

(4) Žrtva i svjedok žrtva će biti uključeni u **program resocijalizacije** koji se individualno planira i priprema u skladu sa potrebama žrtve i svjedoka žrtve, a isti uključuje program dodatnog obrazovanja, prekvalifikacije, pomoć u zapošljavanju i druge socijalne mjere u skladu sa mogućnostima nadležnih institucija u BiH i ovlaštenih organizacija.

Član 13.
(Zdravstvena zaštita)

Žrtvi i svjedoku žrtvi, ako nisu zdravstveno osigurani, obezbjeđuje se **zdravstvena zaštita** kao i ostalim osiguranicima.

Zdravstvenu zaštitu provodiće zdravstvene službe entiteta i Brčko Distrikta BiH. Sredstva za ovu namjenu planiraće se iz sredstava za posebne namjene u okviru Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice.

Član 14.
(Liječenje ovisnosti)

Uključivanja žrtava i svjedoka žrtava u programe liječenja ovisnosti od psihoaktivnih supstanci je dobrovoljno. U skladu sa mogućnostima, nadležne institucije u BiH u saradnji sa nevladinim organizacijama, uključiće žrtve i svjedoke žrtve u programe odvikavanja.

Član 15.
(Zaštita djece)

(1) Organ starateljstva obavezan je po službenoj dužnosti poduzimati potrebne mjere radi zaštite prava i utvrđivanja najboljeg interesa djeteta na osnovu neposrednog saznanja ili obavijesti o povredi djetetovog prava, naročito kada je u pitanju trgovina ljudima.

(2) U skladu sa važećim porodičnim zakonima u BiH, dijete se izuzima iz porodice bez odlaganja i postavlja se privremeni staratelj u slučaju kada postoje dokazi da je roditelj ili staratelj navodio dijete na bilo koji oblik neprihvatljivog ponašanja, da obavlja radnje neprimjerene njegovom uzrastu ili ga seksualno iskorištavao, odnosno kada postoji dovoljno dokaza da je staratelj ili roditelj sudjelovao u trgovini djetetom.

(3) U skladu sa važećim propisima, postupak oduzimanja roditeljskog prava pokreće se na prijedlog organa starateljstva ili drugog roditelja, ukoliko postoji dovoljno dokaza da je roditelj ili staratelj sudjelovao u trgovini djetetom.

(4) Dijete žrtva i svjedok žrtva će se tretirati kao dijete bez roditeljskog staranja ili vaspitno zanemareno ili zapušteno djetete bez obzira na njegov porodični status.

Član 16.
(Zaštita ugroženih kategorija)

(1) Nadležni organi iz člana 2. stav 3. ovih Pravila prioritarno obezbjeđuju zaštitu i zbrinjavanje u postojećim specijalizovanim ustanovama za sljedeće kategorije ugroženih lica: žrtve nasilja u porodici, žrtve seksualnog i nasilja po osnovi spola, mentalno retardirane osobe, stare i iznemogle osobe, raseljena lica, povratnike i deportirane BiH državljanke, ukoliko su identifikovani kao žrtve ili svjedoci žrtve.

(2) O licima iz stava 1. ovog člana vodi se posebna evidencija u centralnoj bazi podataka iz člana 6. ovih Pravila.

POGLAVLJE II - PROVOĐENJE MJERA ZAŠTITE

Član 17.

(Postupanje nadležnih institucija i ovlaštenih organizacija)

- (1) Mjere zaštite žrtava i svjedoka žrtava planiraju se i provode u saradnji sa nadležnom službom ili centrom za socijalni rad i uz dobrovoljan pristanak žrtve i svjedoka žrtve.
- (2) Kada su u pitanju djeca sa roditeljskim staranjem ili bez starateljstva, zaštita i pomoć organizuje se u saradnji sa roditeljima-porodicom, starateljem ili nadležnom službom ili centrom za socijalni rad.
- (3) U postupku provođenja potrebnih mjera zaštite:
- a) Tužilaštvo i policija imaju obavezu da obezbijede fizičku zaštitu žrtava i svjedoka žrtava, a posebno da nadziru i prate sve informacije u slučaju ugrožavanja fizičke zaštite žrtava i svjedoka žrtava, nadzirući njihovo okruženje. U cilju osiguranja odgovarajuće zaštite jedno od skloništa osiguraće se kao sklonište visokog rizika.
  - b) Tužilaštva ili policijske službe imaju obavezu da pruže informacije i obavještenja o relevantnim sudskim i upravnim postupcima, kako bi žrtvi i svjedoku žrtvi bilo omogućeno da njihova stajališta i interesi budu izneseni i razmotreni u odgovarajućim fazama krivičnog postupka protiv počinitelaca krivičnog djela.
  - c) Centar ili služba za socijalni rad, nakon dobijanja informacije o predmetu, provjerava da li je slučaj ranije bio evidentiran, prikuplja dodatne informacije, vrši procjenu slučaja, uspostavlja kontakt sa žrtvom, priprema i obavlja intervju, saraduje sa svim nadležnim institucijama u Bosni i Hercegovini i ovlaštenim organizacijama u cilju procjene povreda i rizika od budućih povreda, pomaže u obezbjeđenju dokaza o zlostavljanju, identifikuje raspoložive resurse za pomoć i zaštitu žrtve i svjedoka žrtve, procjenjuje koje intervencije su neodložne, odnosno priprema plan zaštite žrtve ili svjedoka žrtve.
  - d) Centar ili služba za socijalni rad, putem nadležnih entitetskih ministarstava i nadležnog odjela Brčko Distrikta BiH, tokom rješavanja predmeta, po potrebi može podnijeti zahtjev za razmatranje slučajeva kod Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH u cilju pružanja stručne pomoći i koordinacije sa drugim nadležnim institucijama na državnom nivou.
  - e) Centar ili služba za socijalni rad u slučaju potrebe za smještajem žrtava i svjedoka žrtava osiguraće adekvatan smještaj koji se ostvaruje u okviru: skloništa, odnosno objekta koji se koristi za smještaj žrtava trgovine (sigurna kuća), smještaja u drugu porodicu ako je u pitanju punoljetna osoba, smještaja u hraniteljsku porodicu ako je u pitanju dijete, smještaja u ustanove socijalne i dječije zaštite, stambene objekte za socijalno ugrožene osobe i drugo.
  - f) Centar ili služba za socijalni rad može zatražiti besplatnu pravnu pomoć za žrtvu i svjedoka žrtvu od ovlaštene organizacije za pružanje besplatne pravne pomoći.
  - g) U cilju osposobljavanja za daljnji život i rad žrtava i svjedoka žrtva, Centar ili služba za socijalni rad **tražiće trajno rješenje** planiranjem i provođenjem individualnog programa resocijalizacije u skladu sa potrebama žrtve i svjedoka žrtve. Program resocijalizacije sadrži programe dodatnog obrazovanja, prekvalifikacije, pomoći u zapošljavanju i druge socijalne

mjere u skladu sa mogućnostima nadležnih institucija ili ovlaštenih organizacija a koji se ostvaruju kroz kontakte sa nadležnim institucijama u BiH (zavodima za zapošljavanje, nevladinim organizacijama, ustanovama socijalne i dječije zaštite i drugim institucijama prema potrebi).

h) Nadležne zdravstvene ustanove će po osnovu individualne potrebe žrtve i svjedoka žrtve pripremiti odgovarajući program zdravstvene rehabilitacije žrtve i svjedoka žrtve, koji će provoditi u saradnji sa Centrima za socijalni rad, uz dobrovoljni pristanak žrtava i svjedoka žrtava. Programom se utvrđuje vrijeme trajanja i način njegove realizacije. Centar za socijalni rad i zdravstvena ustanova zajednički će odrediti stručnu i odgovornu osobu za praćenje i realizaciju ovog programa.

i) Ovlaštene organizacije (NVO) će pomoć i podršku žrtvama i svjedocima žrtvama obezbjeđivati u skladu sa svojim kapacitetom i djelokrugom rada i u skladu sa protokolom o saradnji sklopljenim sa nadležnom institucijom u BiH.

j) Diplomatsko-konzularno predstavništvo će žrtvama i svjedocima žrtvama koji su državljani Bosne i Hercegovine pružiti pomoć, a posebno u slučajevima kada je u pitanju dijete. Pomoć u smještaju i pri povratku u Bosnu i Hercegovinu DKP će realizovati u saradnji sa nevladinom organizacijom zemlje boravišta. Dokumente neophodne za povratak DKP će izdati po hitnom postupku.

POGLAVLJE III –MJERE PREVENCIJE

Član 18. (Senzibiliziranje javnosti)

Nadležne institucije u BiH i ovlaštene organizacije će u okviru programa prevencije u skladu sa Državnim akcionim planom za borbu protiv trgovine ljudima i ilegalne imigracije u BiH 2005-2007, provoditi aktivnosti s ciljem senzibiliziranja javnosti o postojanju i prepoznavanju problema trgovine ljudima državljanima Bosne i Hercegovine, smanjivanja predrasuda i organiziranog širenja informacija.

Član 19. (Edukacija)

Nadležne institucije u BiH i ovlaštene organizacije *kontinuirano će provoditi edukaciju* u cilju planskog i organiziranog unaprjeđenja saradnje i koordinacije nadležnih institucija i ovlaštenih organizacija, preduzimanja mjera i aktivnosti na unaprjeđenju znanja i standardizaciji poslova i odgovornosti koji su u vezi sa prevencijom i suzbijanjem trgovine ljudima.

Član 20. (Inspekcijski nadzor)

Nadležne inspekcijske službe prilikom provođenja kontrole ugostiteljskih i drugih uslužnih objekata (hoteli, prenoćišta, kampovi, barovi i sl.), plesnih i modnih agencija, agencija za sklapanje brakova i sl. obratiće veću pažnju u pogledu identifikovanja aktivnosti u vezi sa trgovinom ljudima, a posebno evidencija o boravku djece u navedenim objektima. Za potrebe inspekcijskih službi, pravna ili fizičkih lica koja se bave pružanjem ovih usluga dostavljaju odgovarajuće informacije o klijenteli i uslugama.

Član 21.
(Sekundarna prevencija)

Nadležne institucije u BiH i ovlaštene organizacije, u toku provođenja postupka zaštite žrtava, preduzimaju mjere za ublažavanje faktora koji utiču na izloženost osoba trgovini ljudima, kako bi se spriječilo da ponovo postanu žrtve trgovine ljudima. Ove mjere uključuju mjere fizičke zaštite kao pojačan nadzor žrtve nakon pružene nužne pomoći, odnosno nakon okončanja primjene mjere zaštite, mjere ekonomskog karaktera (socijalna pomoć, pomoć pri zapošljavanju, prekvalifikacija i obuka radi sticanja potrebnih kvalifikacija), mjere socijalnog i zdravstvenog karaktera (porodično savjetovanje, detoksikacija i programi odvikavanja od bolesti ovisnosti od ilegalnih supstanci) i druge aktivnosti.

DIO ČETVRTI –KOORDINACIJA AKTIVNOSTI

Član 22.
(Način koordinacije)

(1) Državni koordinator za sprečavanje trgovine ljudima i ilegalne imigracije u BiH, u saradnji sa već imenovanim predstavnicima iz ostalih resornih ministarstava na nivou Bosne i Hercegovine, provodi i koordinira aktivnosti utvrđene ovim Pravilima.

(2) U cilju provođenja ovih Pravila na regionalnom nivou po principu organizacije Državne agencije za istrage i zaštitu BiH, a u skladu sa nadležnostima lokalnih institucija, uspostaviće se regionalni timovi za Sarajevo, Mostar, Banja Luku i Tuzlu. Lokalni regionalni timovi uključivaće predstavnike SIPA-e, entitetskih policija i tužilaštava, općinskih centara za socijalni rad i zdravstvenih službi, kao i ovlaštenih organizacija koje pripadaju ovim regijama. Ove članove imenovaće nadležne institucije i ovlaštene organizacije.

(3) Nakon što se na inicijativu Državnog koordinatora za sprečavanje trgovine ljudima i ilegalne imigracije u BiH, a u skladu sa ovim Pravilima, uspostave lokalni regionalni timovi, iz svog sastava će imenovati po jednog regionalnog koordinatora. Osnovni zadatak ovih timova je da u skladu sa individualnim potrebama svake žrtve izrade programe zaštite i upućivanja žrtve i svjedoka žrtve.

(4) Državni koordinator za sprečavanje trgovine ljudima i ilegalne imigracije u BiH, u saradnji sa Ministarstvom za ljudska prava i izbjeglice, uspostaviće monitoring tim koji će pratiti implementaciju ovih Pravila.

DIO PETI – FINANSIRANJE

Član 23.
(Način osiguravanja sredstava)

(1) Sredstva potrebna za uspostavljanje koordinacije aktivnosti utvrđenih ovim Pravilima obezbjeđuju se jednim dijelom iz sredstava Programa posebne namjene Državnog koordinatora za sprečavanje trgovine ljudima i ilegalne imigracije u Bosni i Hercegovini koja se osiguravaju u okviru Ministarstva sigurnosti BiH.

(2) Sredstva potrebna za uspostavljanje regionalnih timova, odnosno sistema upućivanja žrtava trgovine ljudima i realizacija ovih aktivnosti osiguraće se u budžetima nadležnih institucija u Bosni i Hercegovini, a po potrebi se mogu osigurati iz drugih izvora.

(3) Sredstva za osiguranje osnovnih mjera socijalne i zdravstvene zaštite i zbrinjavanja žrtava i svjedoka žrtava, smještaja, programa resocijalizacije, prevencije, zaključivanje i realizaciju protokola o saradnji sa nevladinim organizacijama, osiguravaće se iz sredstava posebne namjene od strane Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH u okviru budžeta ministarstva s osnovnim ciljem da se pruži pomoć i zaštita.

(4) Za potrebe realizacije aktivnosti utvrđenih ovim Pravilima mogu se prikupljati i sredstva iz drugih raspoloživih izvora od strane javnih i privatnih institucija i organizacija i iz međunarodnih i drugih izvora.

DIO ŠESTI- PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 24.

(Ostale aktivnosti nadležnih institucija i organizacija)

(1) Državni koordinator za borbu protiv trgovine ljudima i ilegalne imigracije u BiH će, u saradnji sa Tematskom grupom za zaštitu, izraditi standardizovan obrazac upitnika koji će se koristiti u toku postupka utvrđivanja statusa žrtve i svjedoka žrtve.

(2) Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH, do utvrđivanja sistema besplatne pravne pomoći odgovarajućim zakonom i u saradnji sa vladinim institucijama, nevladinim organizacijama i drugim institucijama koje pružaju besplatnu pravnu pomoć, urediće pitanje pružanja besplatne pravne pomoći žrtvama i svjedocima žrtvama potpisivanjem odgovarajućih protokola o saradnji koji se mogu sklopiti sa nevladinim organizacijama i drugim institucijama u skladu sa ovim pravilima.

(3) Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH zaključiće osnovni protokol o saradnji sa nevladinim organizacijama u kojem će navesti obavezujuće elemente za potpisivanje protokola na lokalnom nivou. Osnovni protokol će regulisati uslove zbrinjavanja žrtava i svjedoka i utvrditi standarde smještaja, odnosno uzajamne odgovornosti potpisnica protokola, način finansiranja aktivnosti koje proizilaze iz protokola i sva druga pitanja bitna za provođenje osnovnog protokola. Prema istim principima, protokol o saradnji može biti zaključen na lokalnom nivou između nadležnog centra za socijalnu zaštitu i ovlaštene organizacije.

(4) U skladu sa ovim Pravilima biće pripremljene Instrukcije o standardima postupanja socijalnih radnika i svih osoba koje su uključene u zbrinjavanje žrtava i svjedoka žrtava trgovine ljudima državljanima Bosne i Hercegovine. Ove instrukcije će pripremiti Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH u saradnji sa nadležnim entitetskim ministarstvima za socijalnu zaštitu i nadležnim odjeljenjem Brčko Distrikta BiH.

(5) U cilju osiguravanja jedinstvenog postupanja sa svim žrtvama i svjedocima žrtvama u skladu sa ovim Pravilima, zajednički će biti pripremljena Instrukcija za postupanja zdravstvenih radnika sa žrtvama trgovine ljudima i svjedocima žrtvama trgovine ljudima državljanima Bosne i Hercegovine. Ove instrukcije će pripremiti Ministarstvo civilnih

poslova BiH u saradnji sa nadležnim entitetskim ministarstvima zdravlja-zdravstva i nadležnim odjelom Brčko Distrikta BiH.

(6) Ministarstvo vanjskih poslova će, u skladu sa ovim Pravilima, pripremiti Instrukcije o standardima postupanja sa žrtavama i svjedocima žrtvama trgovine ljudima državljanima Bosne i Hercegovine za službenike u DKP BiH, u saradnji sa Ministarstvom za ljudska prava i izbjeglice – Sektorom za iseljništvo i dijasporu.

(7) Državna granična služba BiH izradiće odgovarajući obrazac na osnovu kojeg bi se evidentirao svaki pokušaj prelaska državne granice djeteta bez pratnje, odnosno pokušaj prelaska državne granice djeteta u pratnji neovlaštene osobe.

(8) Nadležna entitetska ministarstva i odjeljenje Brčko Distrikta BiH će, u skladu sa mogućnostima, tražiti rješenje za problem neupisivanja djece u matične knjige rođenih.

(9) Nadležne policijske službe i centri za socijalni rad uspostaviće redovne evidencije o djeci koja rade na ulici i dostavljati u centralnu bazu podataka iz člana 6. ovih Pravila.

(10) Aktivnosti utvrđene u okviru člana 23. ovih Pravila će se realizirati u roku od 6 mjeseci od dana stupanja na snagu ovih Pravila.

Član 25. (Usaglašavanje pravila)

(1) Vijeće ministara Bosne i Hercegovine Pravila usvaja Odlukom o prihvatanju Pravila o zaštiti žrtava trgovine ljudima i svjedoka žrtava trgovine ljudima državljanima Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Odluka) koja se donosi uz prethodnu konsultaciju sa predstavnicima vlada entiteta i Brčko Distrikta BiH.

(2) Prijedlog za izmjenu i dopunu ovih Pravila može inicirati bilo koja institucija ili organizacija koja učestvuje u provođenju Pravila, podnošenjem inicijative Državnom koordinatoru za sprečavanje trgovine ljudima i ilegalne imigracije u BiH.

Član 26. (Stupanje na snagu)

Pravila stupaju na snagu danom donošenja Odluke, a objaviće se u Službenom glasniku Bosne i Hercegovine.

VM broj: _____/07
_____ 2007. godine
Sarajevo

Predsjedavajući
Vijeća ministara BiH
dr. Nikola Špirić